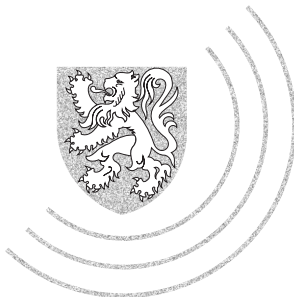

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2003-2004

22 maart 2004

VOORSTEL VAN DECREET

**– van de heren Koen Helsen en Carlo Daelman, mevrouw Ria Van Den Heuvel
en de heer Jan Roegiers –**

houdende regeling van de interlandelijke adoptie

VERSLAG

**namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen
uitgebracht door de heer Jan Van Duppen**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Koen Helsen.

Vaste leden :

mevrouw Sonja Becq, mevrouw Trees Merckx-Van Goey,
mevrouw Riet Van Cleuvenbergen, mevrouw Ingrid van
Kessel ;

de heren Jacques Devolder, Koen Helsen, mevrouw Erna
Van Wauwe, de heer Bob Verstraete ;

mevrouw Niki De Gryze, mevrouw Marijke Dillen, de heer
Felix Strackx ;

de heren Carlo Daelman, Jan Van Duppen ;

mevrouw Ria Van Den Heuvel ;

de heer Jan Roegiers.

Plaatsvervangers :

mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever, mevrouw Veerle
Heeren, de heer Luc Martens, mevrouw Ilse Van Eetvelde ;

de heren Jozef Browaeys, Frans De Cock, André Moreau,
Cis Schepens ;

de heren Wilfried Aers, Julien Librecht, mevrouw Marleen
Van den Eynde ;

mevrouw Yamila Idrissi, de heer Chokri Mahassine ;

mevrouw Ann De Martelaer ;

de heer Kris Van Dijck.

Zie :

956 (2001-2002)

- Nr. 1 : Voorstel van decreet
- Nr. 2 : Advies van het Kinderrechtencommissariaat
- Nr. 3 : Verslag over hoorzittingen
- Nr. 4 : Advies van de Raad van State
- Nrs. 5 en 6 : Amendementen
- Nr. 7 : Verslag over hoorzitting

INHOUD

	Blz.
I. Toelichting op 10 januari 2002 door mevrouw Patricia Ceysens, mede-indiener van het oorspronkelijk voorstel	4
II. Toelichting van het amendement van de heren Paul Wille en Carlo Daelman, mevrouw Ria Van Den Heuvel en de heer Jan Roegiers en reactie van de minister	6
II.1. Toelichting door de heer Koen Helsen	6
II.2. Toelichting door de heer Carlo Daelman	7
II.3. Reactie van de minister	8
III. Algemene bespreking	9
IV. Artikelsgewijze bespreking en stemmingen	12
Tekst aangenomen door de commissie	17

DAMES EN HEREN,

Het voorstel van decreet van mevrouw Patricia Ceysens, de heer Guy Swennen, mevrouw Ria Van Den Heuvel en de heer Jan Roegiers, houdende regeling van de interlandelijke adoptie (*Parl. St. VI. Parl. 2001-2002, nr. 956/1*) werd in de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen op 10 januari 2002 toegelicht door mevrouw Patricia Ceysens, mede-indiener.

Dit voorstel van decreet is het resultaat van samenspraak tussen de indieners van twee vroeger ingediende voorstellen van decreet : het voorstel van decreet van mevrouw Patricia Ceysens c.s. houdende regeling wat de Vlaamse Gemeenschap betreft van diverse aspecten inzake interlandelijke adoptie (*Parl. St. VI. Parl. 1999-2000, nr. 409/1-2*) en het voorstel van decreet van de heer Guy Swennen houdende regeling inzake interlandelijke adoptie in de Vlaamse Gemeenschap (*Parl. St. VI. Parl. 2000-2001, nr. 616/1*). Deze beide vroegere voorstellen werden ingetrokken.

Over het voorstel van decreet werd het advies ingewonnen van het Kinderrechtencommissariaat (*Parl. St. VI. Parl. 2001-2002, nr. 956/2*).

In het kader van de behandeling van voorliggend voorstel van decreet werden hoorzittingen georganiseerd op 21 en 22 maart 2002 (verslag zie *Parl. St. VI. Parl. 2001-2002, nr. 956/3*).

Het voorstel van decreet werd voor advies voorgelegd aan de Raad van State (*Parl. St. VI. Parl. 2001-2002, nr. 956/4*).

Het voorstel van decreet werd, wat de heer Guy Swennen betreft, op 25 juni 2003 overgenomen door de heer Carlo Daelman, en wat mevrouw Patricia Ceysens betreft, op 14 juli 2003 door de heer Koen Helsen.

Een amendement bij het voorstel van decreet is opgenomen in *Parl. St. VI. Parl. 2001-2002, nr. 956/5*. Dat amendement, dat de tekst van het voorstel van decreet integraal vervangt, werd op 12 februari 2004 toegelicht. Op 11 maart 2004 vond er een hoorzitting over plaats (verslag zie *Parl. St. VI. Parl. 2001-2002, nr. 956/7*). De subamendementen bij dit amendement zijn opgenomen in *Parl. St. VI. Parl. 2001-2002, nr. 956/6*.

I. Toelichting op 10 januari 2002 door mevrouw Patricia Ceysens, mede-indiener van het oorspronkelijk voorstel

In haar toelichting besteedt mevrouw Patricia Ceysens enerzijds aandacht aan de drie grote pijlers in het voorstel, die overeenkomen met de grote knelpunten totnogtoe in de interlandelijke adoptie : de procedure, de bemiddeling en de nazorg. Anderzijds wil de indiener uiteenzetten hoe de Vlaamse en federale bevoegdheden op het vlak van interlandelijke adoptie in elkaar schuiven.

Een van de voornaamste punten van kritiek op het decreet inzake interlandelijke adoptie van 15 juli 1997 was dat het een huis zonder fundamenten was. Er was immers geen federale onderbouw voor het decreet. Minstens een aanpassing van het Burgerlijk Wetboek was immers noodzakelijk voor de uitvoering van het Verdrag van Den Haag van 29 mei 1993 inzake Internationale Samenwerking en de Bescherming van Kinderen op het gebied van Interlandelijke Adoptie.

Een eerste grote pijler in het voorstel van decreet betreft de verandering van de procedure. De huidige procedure wordt gewijzigd in die zin dat ze een verloop zal kennen dat te paard zit op federaal en Vlaams niveau. Het voorstel is grotendeels verbonden aan het wetsontwerp dat momenteel in de Kamer van Volksvertegenwoordigers wordt behandeld. Het is dus nog geen wet ; daarmee moet rekening gehouden worden bij deze bespreking. Het wetsontwerp is ruimer dan de wijziging die onder tussen reeds aan het Burgerlijk Wetboek werd aan gebracht.

De procedure verloopt als volgt. Kandidaat-adoptanten moeten zich aanmelden bij de vrederechter, waar ze te kennen geven een kind te willen adopteren. Het federale ontwerp bepaalt dat de kandidaat-adoptanten dan verplicht vorming moeten volgen. De vorming behoort tot de bevoegdheid van de gemeenschappen. Het voorstel van decreet bepaalt de erkenning van de vormings- of voorbereidingsprogramma's en de voorbereidingscentra. Op het huidige voorbereidingsaanbod in Vlaanderen wordt weinig kritiek geuit. Wel stipuleert het voorstel dat meer soepelheid aan de dag moet worden gelegd wat de tijdstippen van de voorbereiding aangaat. Het is niet ernstig ervan uit te gaan dat kandidaat-adoptanten onvoldoende gemotiveerd zouden zijn als ze niet bereid zijn verlofdagen te nemen om de vorming te kunnen volgen.

Na het volgen van de vorming treedt het federale niveau opnieuw op voor het cruciale stadium van

het gezinsonderzoek en het toekennen van de beginseltoestemming. Er wordt daarmee beoordeeld of de kandidaat-adoptanten geschikt zijn om te adopteren. Volgens het decreet van 1997 levert Kind en Gezin momenteel de beginseltoestemming af, waarbij het gezinsonderzoek gedelegeerd wordt aan de centra voor algemeen welzijnswerk. De nieuwe regeling houdt een grote verschuiving in. De vrederechter zal bij vonnis de geschiktheid vaststellen, waarvoor een beroep gedaan wordt op het maatschappelijk onderzoek van de sociale dienst van de rechtbank en het parket. Spreker vindt dit laatste een belangrijke verbetering aangezien het parket zicht heeft op de zaken die nog in onderzoek zijn.

Het verkrijgen van de beginseltoestemming blijft een gevoelig punt, zegt de indiener. Het wordt verplicht voor iedereen. Totnogtoe was het geen verplichting hoewel het wel als dusdanig werd voorgesteld. Volgens spreker ondergroef deze voorstelling van zaken het huidige systeem. Dit gebeurde niet alleen op Vlaams niveau, maar ook Buitenlandse Zaken weigerde visa te geven als er geen beginseltoestemming was, hoewel daar geen wettelijke grond voor was. Door het de facto als een verplichting voor te stellen, vroeg men om moeilijkheden.

In de rand daarvan merkt mevrouw Patricia Ceysens op dat de beginseltoestemming bij kandidaat-adoptanten en bij de publieke opinie de reactie oproept dat voor biologisch ouderschap en kunstmatige bevruchtingstechnieken de geschiktheid als ouder niet moet worden bewezen. Dit is echter een ethische discussie, die men hier kan ontwijken doordat het Verdrag van Den Haag de beginseltoestemming oplegt. De opmerking blijft wel bestaan.

Dat de toekenning van de beginseltoestemming door de rechterlijke macht gebeurt, biedt het voordeel dat in geval van beroep de procedures duidelijk geregeld worden door het Gerechtelijk Wetboek, dat de rechten van verdediging duidelijk aan geeft, de termijnen enz.

Daarna wordt een afschrift van het vonnis en het verslag aan de Federale centrale autoriteit bezorgd, die het bezorgt aan de centrale autoriteit van de gemeenschappen, die het op zijn beurt aan de kandidaat-adoptanten bezorgt.

Vanaf dan speelt de volle bevoegdheid van de gemeenschappen. De gemeenschappen moeten twee grote taken op zich nemen, die meteen de twee volgende grote pijlers van het voorstel van decreet vormen : 1. de bemiddeling en de financiering

ervan, en 2. de nazorg. Dit is een trendbreuk met het decreet van 1997.

Als de kandidaat-adoptanten over een beginseltoestemming beschikken staat het hen vrij tot een zelfstandige adoptie over te gaan, hetzij een beroep te doen op een bemiddelingsdienst (= adoptiedienst). Het Verdrag van Den Haag zelf staat de mogelijkheid van zelfstandige adoptie toe. Zorgvuldigheid in de terminologie is aangewezen. De term wilde adoptie is met de huidige stand van de wetgeving niet mogelijk. Totnogtoe is adoptie zelfs zonder beginseltoestemming en gezinsonderzoek legaal. Dit zal veranderen als het wetsontwerp is goedgekeurd.

Zelfstandige adopties zullen altijd toegelaten moeten worden. Er zullen steeds situaties zijn waarbij adopties een uitvloeisel zijn van een reeds opgebouwde band tussen kandidaat-adoptanten en een adoptiekind. Spreker denkt bijvoorbeeld aan Tsjernobytkinderen die vooraf door gezinnen opgevangen werden.

In het voorstel van decreet wordt wel een grotere plaats gegeven aan adoptie via bemiddeling. Daartoe wil het voorstel van decreet werk maken van de professionalisering van de adoptiediensten. Als bemiddelingsdiensten een toegevoegde waarde bieden, zullen kandidaat-adoptanten er ook meer gebruik van maken. De indieners willen de diensten meer professionaliseren door hen een ruimere bestaafing toe te kennen en door een andere financiële ondersteuning uit te werken. De financiële ondersteuning heeft ook tot doel de kostprijs van adoptie te drukken. Nu is adoptie een elitair gebeuren dat alleen voor gegoede gezinnen toegankelijk is.

Er worden drie soorten kosten onderscheiden. Vooreerst zijn er de administratieve kosten : binnenlandse en buitenlandse (vertalingen, legalisaties...). Deze kosten zijn vrij goed gekend en te bewijzen. Volgens het voorstel zouden de adoptanten naargelang hun inkomen een forfaitair bedrag betalen aan een fonds, dat de diensten terugbetaalt voor hun bewezen administratieve kosten. Het fonds wordt vanuit de algemene middelen aangevuld.

Een tweede soort kosten zijn de giften aan het buitenland. Die zijn zeer variabel naargelang de situatie en zijn onvoorspelbaar. Een forfaitaire bijdrage, met aanvulling door de overheid, leek niet wenselijk. Als men dat in de donorlanden weet, zullen de gevraagde giften immers al gauw de pan uit swingen. Daarom wordt geopteerd voor een pro-

centuele tenlasteneming van bewezen giften a rato van het inkomen. Daarnaast willen de indieners dat de Vlaamse regering aan het federale niveau de fiscale aftrekbaarheid voor de giften vraagt. De landen van herkomst zijn immers vaak ontwikkelingslanden.

Een derde soort kosten zijn de reis- en verblijfskosten. Daarvoor voorzien de indieners niet in een tegemoetkoming. Deze kosten lopen nog sterker uiteen dan de giften. Sommige adoptanten gaan helemaal niet ter plekke, anderen verblijven soms een hele periode in het land van herkomst van hun adoptiekind.

De derde pijler in het voorstel betreft de nazorg. Momenteel ontbreekt de nazorg vrijwel volkomen. Eerst en vooral hebben de adoptiediensten hier een rol te vervullen. De adoptiediensten nemen nu vaak al een taak op inzake nazorg, maar die is minimaal en is bovendien niet altijd evident. Adoptanten zitten immers in een afhankelijkheids- of dankbaarheidssituatie en hebben soms schroom om – in geval van problemen – voor nazorg bij de adoptiediensten aan te kloppen, zeker als ze nog een volgende kind wensen te adopteren. De adoptiediensten kunnen dus het gros van de nazorg niet opnemen ; ze kunnen wel instaan voor de eerste nazorg, zij het op een niet-betuttelende manier.

Verder hebben de trefgroepen, zowel van adoptanten als adoptiekinderen, een belangrijke rol te spelen in de nazorg. Die trefgroepen bestaan nu ook reeds, maar worden wat miskend. Daarom willen de indieners hen een plaats geven in dit voorstel van decreet. Daarnaast is er ook nood aan meer gespecialiseerde nazorg. Soms zijn er ernstige problemen : hechtingsstoornissen, problemen met zogenaamde bodemloze kinderen, enzovoort. In het buitenland is de gespecialiseerde nazorg beter uitgebouwd. De indieners willen per provincie aan één centrum voor geestelijke gezondheidszorg een soort accreditering toekennen voor gespecialiseerde nazorg voor adoptie.

In het voorstel van decreet wordt ook gestalte gegeven aan de zgn. adoptieambtenaar. Spreker brengt dit ook onder bij nazorg omdat blijkt dat veel adoptiekinderen naderhand vragen hebben over hun afkomst. Vaak kunnen zij daarvoor nergens terecht. De adoptieouders zijn niet altijd bereid daarover kennis te verschaffen. De adoptiediensten hebben destijds voor de ouders bemiddeld, en/of hebben hun dossiers niet professioneel gearchiveerd. Dossiers zijn vaak soms gewoon vernietigd. Daarom stellen de indieners voor dat altijd een verplichte kopie van het adoptiedossier wordt

bezorgd aan de adoptieambtenaar, zowel door de adoptiediensten als door zelfstandige adoptanten. Op die manier kan een adoptiekind kennis nemen van zijn dossier.

Verder voorziet het voorstel in de oprichting van twee organen : de Vlaamse centrale autoriteit en de Hoge Raad voor Interlandelijke Adoptie. Het Verdrag van Den Haag bepaalt dat elk land een centrale autoriteit aanwijst. In federale landen kan ook op het niveau van de regio's een centrale autoriteit aangewezen worden. Het komt uiteraard aan de Vlaamse regering toe die centrale autoriteit aan te wijzen, maar de indieners zijn van oordeel dat die autoriteit het best binnen de administratie van bijzondere jeugdbijstand wordt opgericht, die het meest ervaring heeft met de zorg voor andermans kinderen. De adoptieambtenaar zou zowat de ankerfiguur van de Vlaamse centrale autoriteit moeten worden. Daarnaast wordt een Hoge Raad opgericht waar de adoptieambtenaar de constante figuur is en het secretariaat waarneemt. In die Hoge Raad worden alle betrokken actoren op het vlak van adoptie bijeengebracht. De adoptieprocedure omvat verschillende stappen met verschillende instanties. Het is belangrijk dat er een soort overkoepelende instantie is waar wisselwerking tussen de verschillende actoren mogelijk is. Op het terrein verloopt de samenwerking soms moeilijk. De Hoge Raad moet dus een ontmoetingsplaats en een adviesorgaan worden.

Tot slot vraagt de indiener het voorstel van decreet voor te leggen aan de verschillende actoren en de confrontatie niet uit de weg te gaan. De enige ambitie is een decreet goed te keuren dat langer stand houdt dan het vorige, met rechtszekerheid en waarborgen voor alle partijen.

II. Toelichting van het amendement van de heren Paul Wille en Carlo Daelman, mevrouw Ria Van Den Heuvel en de heer Jan Roegiers en reactie van de minister

II.1. Toelichting door de heer Koen Helsen

De heer Koen Helsen wijst erop dat de meerderheidspartijen een amendement hebben ingediend dat grotendeels de bepalingen overneemt van het voorstel van de collega's Ceysens, Swennen, Van Den Heuvel en Rogiers. Het amendement heeft ook een aantal aanpassingen doorgevoerd die noodzakelijk waren naar aanleiding van de goedkeuring van de federale wet op adoptie.

De eerste wijziging bestaat in de incorporatie van de binnenlandse adoptie.

Het oorspronkelijke voorstel van decreet beperkte zich tot interlandelijke adoptie.

De federale wet van 24 april 2003 tot hervorming van de adoptie behandelde zowel interlandelijke als landelijke adoptie, zij het op een verschillende manier. Bovendien werd hier in de commissie ook herhaaldelijk gewezen op deze lacune. Daarom werd in het voorliggend amendement ook de landelijke adoptie geïntegreerd.

Voor heel wat zaken werd de eerder uitgestippelde lijn doorgetrokken, bijvoorbeeld de voorbereiding, adoptiebemiddeling en nazorg. De federale wet behandelt de landelijke en interlandelijke adoptie wel verschillend.

Voor wat de landelijke adoptie betreft, is de adoptiedienst enkel bevoegd voor begeleiding van de afstandouder vanaf het moment dat deze beslist heeft haar kind voor adoptie ter beschikking te stellen. De adoptiedienst begeleidt een ongewenst zwangere niet bij het nemen van de beslissing. Dit zou onethisch zijn omdat er sprake kan zijn van belangenvermenging.

Om erkend te worden moeten de voorbereidingscentra en de adoptiediensten de persoonlijke levenssfeer eerbiedigen en, zonder enige vorm van discriminatie, de ideologische, godsdienstige en filosofische overtuiging van de adoptant respecteren. Dit is niet onbelangrijk omdat het aantal adoptiediensten en voorbereidingscentra beperkt zijn en in de toekomst ook zullen zijn. De keuzevrijheid is alleen al daardoor beperkt. Bovendien vloeit dit voort uit de federale wet waarbij de uitspraak over de geschiktheid wordt gelegd bij de jeugdrechter. Van zodra die zijn of haar beslissing heeft genomen, komt het dus niet meer aan de adoptiediensten toe om kandidaten te weigeren voor een adoptie.

De nazorg in de vorm van trefgroepen wordt door de incorporatie van de landelijke adoptie verruimd tot de afstandouders. Uiteraard blijft het vrije initiatief van adoptieouders, adoptiekinderen en afstandouders onverkort gelden. Eenieder kan ontmoetingsmomenten organiseren. Het decreet omschrijft echter die activiteiten die aanwezig moeten zijn om aanspraak te maken op een subsidie. De ervaring leert immers dat die organisaties die een aantal taken verrichten, het niet redden zonder subsidies. De adoptielijn kan hier als voorbeeld gelden.

Het Steunpunt Nazorg Adoptie heeft als taak een aanspreekpunt voor adoptiekinderen te worden, een netwerk uit te bouwen, de professionalisering van de nazorg te ondersteunen en vooral de expertise te bevorderen. In die zin krijgt de nazorg ook een overkoepelende ondersteuning.

Het recht op inzage wordt verruimd. Iedereen ouder dan 14 jaar heeft recht op inzage in zijn adoptiedossier. Wie jonger is dan 14 jaar kan het verzoek formuleren. In dat geval beslist de adoptie-ambtenaar. Elk kind wordt begeleid bij de inzage, wegens de impact die een dergelijke inzage te weeg kan brengen.

Dossiers van het verleden zijn altijd al een pijnpunt geweest. In het verleden zijn heel wat adoptiediensten verdwenen. Heel wat dossiers zijn echter blijven bestaan en zijn in handen van private personen. Dit decreet verplicht deze mensen om binnen de vier maanden na de inwerkingtreding deze dossiers aan de adoptieambtenaar te bezorgen. Die overdracht is van enorm belang voor de adoptiekinderen van wie het adoptiedossier nu vaak niet beschikbaar is voor inzage. Op deze manier wordt gehoopt voor een aantal adoptiekinderen het adoptiedossier te kunnen recupereren.

II.2. Toelichting door de heer Carlo Daelman

De heer Carlo Daelman zegt dat vooral de federale wet van 24 april 2003 tot hervorming van de adoptie voor een gewijzigd kader heeft gezorgd na de indiening van het oorspronkelijk voorstel. Die wet voorzag in een aantal nieuwigheden. Zo is adoptie voortaan alleen nog mogelijk via een gerechtelijke procedure, moet de vraag om adoptie via een verzoekschrift bij de jeugdrechtbank worden ingediend en moeten alle kandidaten een voorbereiding volgen om in aanmerking te komen voor adoptie. De wet sluit zelfstandige adopties niet uit, maar zorgt er wel voor dat voor alle adopties de vereiste van voorbereiding en geschiktheid geldt.

Het initiële voorstel van decreet van de meerderheidspartijen heeft wel al rekening gehouden met het voorstel dat in het federale parlement voorlag, maar de wet zelf was er op dat moment nog niet. Zo werd in het voorstel nog verwezen naar de vrederechter, in plaats van naar de jeugdrechter. Het oorspronkelijk voorstel handelde ook alleen over interlandelijke adoptie en nam binnenlandse adoptie niet mee.

Daarom werd een amendement opgesteld dat het oorspronkelijk voorstel vervangt en verruimt tot binnenlandse adoptie. Een aantal structuren die

opgericht en verbeterd werden voor de interlandelijke adoptie, bijvoorbeeld de Vlaamse centrale autoriteit, de Hoge Raad voor Adoptie en de adoptieambtenaar, zullen daardoor ook voor de binnenlandse adoptie op een gelijkaardige manier kunnen werken. Dat bevordert de efficiëntie en de coherentie van de adoptieregeling.

Zoals de heer Helsen al stelde, is dit geen nieuw voorstel, maar wel een tekst die voortbouwt op het bestaande voorstel van decreet. Omwille van de overzichtelijkheid, werd gekozen voor een breed allesomvattend amendement. Ook het tijdschema speelt een rol. Als men een op korte termijn afdwingbare adoptieregeling wil, moet snel worden gewerkt, zodat op 1 januari 2005 zowel het samenwerkingsakkoord met de federale overheid als de uitvoeringsbesluiten bij de wet en het decreet in werking kunnen treden.

Voor de voorbereiding is een belangrijke verandering dat alle kandidaat-adoptanten als eerste stap in het adoptieproces een voorbereiding moeten volgen. De voorbereiding zal voor de binnenlandse adoptie niet meer gebeuren via de adoptiediensten – wat nu meestal het geval is – maar er werd expliciet ingeschreven dat de voorbereiding kan verschillen naargelang het gaat om binnenlandse of interlandelijke adoptie. De hoofdbekommernis van de binnenlandse adoptiediensten was vooral een integrale benadering mogelijk maken. Doordat de binnenlandse adoptiediensten in samenwerking met de Vlaamse centrale autoriteit de richtlijnen voor voorbereidingsprogramma's vastleggen, is er een garantie voor kwaliteit en goede afstemming naar de adoptiediensten toe.

De taken van de adoptiediensten worden duidelijk omschreven. Daarbij zijn er drie grote eenheden: het onderzoek naar de adopteerbaarheid van het kind, de matching en de nazorg. Voor interlandelijke adoptie is belangrijk dat gewerkt wordt op basis van een samenwerking met door de Vlaamse centrale autoriteit goedgekeurde buitenlandse kanalen. Voor binnenlandse adoptie kan er maar een matching gebeuren als de afstandouder al beslist heeft het kind af te staan. Voor de eerste nazorg zijn een aantal garanties ingebouwd inzake hulpverlening en integratie in het gezin. Voorts komt er een nazorgnetwerk, met een steunpunt, trefgroepen die financieel worden ondersteund en gespecialiseerde hulpverlening via de centra voor geestelijke gezondheidszorg.

De structuren worden versterkt. De Vlaamse centrale autoriteit wordt duidelijk gedefinieerd, de taak van de adoptieambtenaar wordt vastgelegd en

er komt een Hoge Raad voor Adoptie, waarin alle betrokkenen uit de sector samenzitten om het beleid waar nodig aan te vullen en bij te sturen.

Het amendement garandeert ook een basisfinanciering. Daardoor wordt adoptie financieel meer haalbaar voor alle ouders en krijgen de diensten een basissubsidie, waardoor ze minder prestatiegericht moeten gaan werken. Een subsidiëring bestaat nu nog maar zeer gedeeltelijk voor de vormingscentra en voor de interlandelijke adoptiediensten. Voor het eerst zullen de binnenlandse adoptiediensten worden gesubsidieerd. Ook de trefgroepen krijgen een subsidie en voor de ouders komt er een beperkte forfaitaire bijdrage in het vormingsgedeelte en een forfaitaire bijdrage, in verhouding tot het inkomen, in de werkingskosten en de dossierkosten van de adoptiediensten. Voor interlandelijke adoptie krijgen de ouders een forfaitaire inkomensgebonden toelage die hun reis- en verblijfskosten gedeeltelijk vergoedt.

II.3. Reactie van de minister

Minister Adelheid Byttebier is verheugd over de ontwikkelingen die zich hebben voorgedaan inzake de voorstellen van decreet. Het is een positieve zaak dat binnenlandse en interlandelijke adoptie in één enkel decreet worden geregeld, waarbij rekening wordt gehouden met de bepalingen van de federale wet, onder meer het beoordelen van de geschiktheid door de jeugdrechter. Daardoor zal Vlaanderen zich helemaal kunnen inpassen in het verdrag van Den Haag van 29 mei 1993 inzake de bescherming van kinderen en de samenwerking op het gebied van de interlandelijke adoptie.

Het geamendeerd voorstel zorgt voor een verweving van de twee soorten adoptie, met waar nodig een verschillende aanpak. Zo zal bij de eerste fase van de voorbereiding worden gemoduleerd naargelang het gaat om binnenlandse of interlandelijke adoptie.

Vragen om uitleg rond adoptie hebben meestal te maken met de werking van de adoptiediensten of met het land van herkomst. Met dit voorstel worden de adoptiediensten ongetwijfeld versterkt. Ze zullen een basisfinanciering krijgen, maar daar moet ook een meer doorzichtige werking en een professionelere organisatie tegenover staan. Inzake het land van herkomst komt er door de koppeling aan de federale regeling, een grotere garantie en zal het ook voor de adoptiediensten interessant zijn dat van overheid tot overheid wordt gewerkt.

Voor de kinderen is het belangrijk dat de adoptieouders een voorbereiding moeten volgen en dat ze, als ze later vragen hebben, inzagerecht hebben in hun dossier bij de Vlaamse centrale autoriteit, die instaat voor de archivering.

Een laatste sterk punt is het aspect van de nazorg. Daar wordt ook de psychologische dimensie in rekening genomen door een samenwerking met de geestelijke gezondheidscentra en er wordt via de trefgroepen rekening gehouden met de ervaring die mensen in de praktijk hebben opgedaan.

De minister besluit dat dit amendement volledig beantwoordt aan de keuzes die tijdens deze legislatuur zijn gemaakt.

III. Algemene bespreking

Mevrouw Sonja Becq stelt dat iedereen het erover eens is dat het Verdrag van Den Haag van 29 mei 1993 vooropstaat. Het belang van het kind, ook bij binnenlandse adoptie, gaat dus voor op de mogelijkheid van een adoptie. Spreker stelt vast dat er destijds zwaar gefulmineerd werd op het vorige adoptiedecreet, dat men dat snel wou veranderen, maar dat er sinds de wijziging van de federale wetgeving nog steeds geen duidelijkheid is voor de adoptieouders over de procedure die ze (zullen) moeten volgen. Het lid veronderstelt dat er in een overgangsprocedure wordt voorzien voor adoptieouders die op het ogenblik van de wijziging temidden een adoptieprocedure zitten. Hoe wordt die overgang geregeld? Wordt dit mee opgenomen in de Vlaamse regelgeving? De federale overheid liet weten dat de wetgeving pas wordt uitgevoerd zodra er een protocolakkoord gesloten is tussen de federale en de Vlaamse regering. Welke bepalingen zullen in dat protocolakkoord opgenomen worden?

Destijds is er een felle discussie geweest over de evaluatie van de kandidaat-adoptieouders door de centra voor algemeen welzijnswerk (CAW's). Er was onder meer kritiek op de nogal intieme vragen die gesteld werden. *Mevrouw Sonja Becq* vraagt of er een recenter onderzoek gebeurd is over de evaluatie van kandidaat-adoptanten door de vijf daartoe aangewezen CAW's. Op internationaal niveau zou men aan een gemeenschappelijk instrument werken ter beoordeling van kandidaat-adoptanten. Dat zou het voordeel van uniformiteit bieden. De CAW's plegen geregeld samen overleg en hebben allicht een zekere knowhow opgebouwd na vijf jaar werking. Ook dat komt uniformiteit ten goede. *Mevrouw Sonja Becq* wil weten welke rol de CAW's

nog zullen spelen na de inwerkingtreding van de wetswijziging. De federale wet bepaalt dat de jeugdrechters zich zullen uitspreken over de geschiktheid van de kandidaat-adoptanten, met inachtneming van een maatschappelijk onderzoek. Daarvoor kunnen ze een beroep doen op de sociale diensten van de jeugdrechtbank. De sociale diensten zijn echter al overbevraagd, waardoor jeugdrechters reeds vaak een beroep doen op externe diensten. Is er bereidheid vanuit de meerderheid om voor de uitvoering van de federale wetgeving het maatschappelijk onderzoek te oriënteren naar de centra voor maatschappelijk welzijnswerk die dit nu reeds doen? *Mevrouw Sonja Becq* is van oordeel dat de knowhow van de sociale diensten hieromtrent zeer verschillend zal zijn, omdat niet alle sociale diensten de nodige kritische massa te verwerken zullen krijgen om voldoende ervaring op te doen. Vanuit het belang van de kinderen en een goede evaluatie van de kandidaat-adoptanten is het aangewezen dat die evaluatie op een gestroomlijnde wijze kan gebeuren, gestandaardiseerd met varianten. Spreker meent dat de vijf gespecialiseerde CAW's daar meer voor aangewezen zijn dan de sociale diensten die nog geen enkele knowhow hebben kunnen opbouwen. *Mevrouw Sonja Becq* wil dit beklemtonen omdat adoptie niet vanzelfsprekend is en problemen inzake hechting zeer reëel zijn.

Mevrouw Sonja Becq heeft verder vragen over de screening van de herkomstkanalen bij interlandelijke adoptie, vooral in het geval van vrije (zelfstandige) adoptie. Hoe gebeurt die screening concreet? Wat gebeurt er als een herkomstkanaal niet goed wordt bevonden, bijvoorbeeld als er een vermoeden van mensenhandel is?

In vorige voorstellen van decreet was sprake van de mogelijkheid om een kind terug te sturen. *Mevrouw Sonja Becq* is verheugd dat ze dit niet meer terugvindt in dit voorstel (amendement 956/5). De mogelijkheid dat een kind teruggestuurd wordt, schendt het basisvertrouwen dat bij adoptie onontbeerlijk is. Het schrappen van die mogelijkheid is dus positief.

Voorts wenst *mevrouw Sonja Becq* te weten of er wordt voorzien dat bepaalde adoptiediensten gespecialiseerd zijn, bijvoorbeeld in bepaalde herkomstlanden, of voor kinderen met een handicap. Is specialisatie een criterium of welke criteria worden er gehanteerd voor de programmatie? Zal er in elke provincie een adoptiedienst zijn?

Mevrouw Sonja Becq is verheugd dat er een financiële tegemoetkoming zal zijn voor adoptie. Het lid

heeft wel vragen bij de werkwijze die nogal ingewikkeld is. De adoptieouders zouden geld storten in een fonds ; ze moeten ook bepaalde kosten betalen aan de adoptiediensten. Achteraf zouden ze een tegemoetkoming krijgen uit dat fonds. Zowel de bijdrage van de adoptieouders als de tegemoetkoming zouden inkomensgerelateerd zijn. Wat is de gemiddelde kostprijs van een adoptie als er gebruik gemaakt wordt van een adoptiedienst ? Hoe groot zal het fonds zijn ? Wordt het fonds ook door de overheid gespijsd ? Hoeveel krijgen de adoptieouders terugbetaald ? Het is de bekommernis van de CD&V dat de meerkost van het beroep doen op een adoptiedienst niet aan de adoptieouders wordt doorgerekend. Alleen de adoptiediensten zorgen immers voor begeleiding en nazorg. Het lid kreeg graag een vergelijking met de kostprijs voor vrije adoptiedienst.

Mevrouw Sonja Becq onderstreept het belang van de nazorg die in het voorstel (in casu het amendement dat het voorstel vervangt, stuk 956/5) is opgenomen. Niet alleen voor de adoptieouders, maar ook voor het adoptiekind dat zijn herkomstland of zijn biologische ouders wil leren kennen. De rol van de ervaringsdeskundige is hierin belangrijk, niet alleen in de voorbereiding, maar ook in de nazorg. Over de rol van de ervaringsdeskundige in de nazorg vindt spreker echter niets terug.

Waar vindt de Hoge Raad voor Adoptie zijn plaats in de operatie Beter Bestuurlijk Beleid, vraagt mevrouw Sonja Becq.

Een moeilijk punt voor de CD&V blijft de discussie over de binnenlandse adoptie in voorliggend amendement dat het voorstel van decreet vervangt, zegt mevrouw Sonja Becq. Spreker kan erin komen dat een algemene voorbereiding van kandidaten voor interlandelijke en binnenlandse adoptie gezamenlijk verloopt, vanuit het argument dat kandidaat-adoptanten nog niet onmiddellijk de keuze voor het een of het ander gemaakt hebben. Anderzijds blijft een stuk specifieke voorbereiding noodzakelijk. Binnenlandse adoptie onderscheidt zich sterk van interlandelijke adoptie door het feit dat de confrontatie met de afstandouders groter is. Die specifieke begeleiding hoeft geen grote middelen te vergen, want het aantal binnenlandse adopties is heel beperkt. Bij binnenlandse adoptie is begeleiding gewenst, het moet een weloverwogen keuze zijn, zowel van de kandidaat-adoptanten als van de afstandouders. Het afstand doen van het kind moet dan ook verplicht verlopen via een hulpverleningskanaal, meent mevrouw Sonja Becq. Blijft de lage drempel voor een goede begeleiding behouden met het amendement ?

Wie ongeoorloofd materieel voordeel haalt uit een tussenkomst in een adoptie of die daartoe iemand heeft bijgestaan of geholpen, wordt gestraft met een gevangenisstraf en/of een geldboete van 2,5 tot 25 euro (plus opcentiemen) (zie artikel 27 van 956/5). Mevrouw Sonja Becq vraagt hoeveel die geldboete bedraagt inclusief de opcentiemen. Is dat een ernstige sanctie als men er rekening mee houdt hoeveel een bemiddeling kan opbrengen ?

Tot slot wenst mevrouw Sonja Becq te vernemen hoe men met het decreet in de toekomst wil vermijden dat adoptiediensten actief zijn terwijl een intrekking van de erkenning hen boven het hoofd hangt. Dit brengt een enorme onzekerheid teweeg bij de kandidaat-adoptanten. Hoe zal men tekortkomingen bij de adoptiediensten voorkomen ?

De heer Carlo Daelman wil even ingaan op de opmerkingen van de spreker op de hoorzitting, mevrouw Dorine Chamon, medewerkster van de adoptiedienst De Mutsaard. De indieners delen haar bekommernissen. Een eerste punt betrof de ingevoerde scheiding in de begeleiding van afstandouders en adoptieouders. De indieners willen een amendement indienen dat de mogelijkheid van verwarring wegneemt omtrent de bepaling in de federale wet over de grens van twee maanden bedenktijd. Er wordt voorgesteld om de definitie van afstandouder in artikel 3, 4° te wijzigen : “een ouder die beslist heeft een kind af te staan” zou vervangen worden door “een ouder die voor zichzelf heeft uitgemaakt een kind af te staan”. De indieners willen duidelijk maken dat de grens van twee maanden geen absolute grens is. Het is belangrijk om uit te maken dat iemand klaar moet zijn voor adoptie van zijn kind. Dat heeft niets te maken met de bedenktijd van twee maanden die in de federale wet is voorzien.

Inzake de bedenkingen over de federale wet is het Vlaams Parlement uiteraard niet bevoegd, zegt de heer Carlo Daelman. Het zal erop aankomen de uitvoering ervan met argusogen op te volgen. Als er wijzigingen noodzakelijk zijn, dan is de meerderheid daar zeker toe bereid.

De indieners hebben rekening gehouden met het verschil tussen binnenlandse en interlandelijke adoptie, zegt de heer Daelman. De indieners vonden het efficiënter dat alle adoptieactoren, zoals de centrale autoriteit, de adoptieambtenaar, de Hoge Raad voor adoptie, in een en dezelfde tekst geregeld worden. Wat de voorbereiding betreft, is in de mogelijkheid voorzien dat er – in samenwerking met de betrokken actoren – verschillende accenten gelegd worden naargelang het om binnenlandse of

interlandelijke adoptie gaat. Nu reeds besteden sommige binnenlandse adoptiediensten de voorbereiding uit, met inspraak in het aangeboden programma.

De matching, de goede afstemming adoptiekind – adoptieouders, wordt duidelijk omschreven in voorliggende tekst. De adoptiediensten, ook de binnenlandse, krijgen middelen om hun werk zo kwalitatief mogelijk te doen. In die zin meent de heer Carlo Daelman dat de tekst tegemoetkomt aan de bekommernissen die de spreker op de hoorzitting geuit heeft.

De (eerste) nazorg (die essentieel is om een integraal proces te bewerkstelligen) wordt expliciet toegewezen aan de adoptiediensten. Bij problemen wordt in een piste voorzien buiten de adoptiediensten. De tekst biedt ook een aantal garanties inzake het toezicht op de integratie van het kind, meent de heer Carlo Daelman. Wat betreft de expertise en de georganiseerde nazorg, voorziet de tekst in de ondersteuning van trefgroepen. De centrale autoriteit en de Hoge Raad zullen expertise ontwikkelen om het adoptielandschap inhoudelijk te ondersteunen en te voeden. Adoptieouders zullen over een heel netwerk beschikken van mensen en expertise, en zullen kunnen terugvallen op een goed georganiseerde dienstverlening.

Mevrouw Adelheid Byttebier, Vlaams minister voor Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, is ervan overtuigd dat voorliggende tekst een kwaliteitsverbetering inhoudt voor iedereen die bij adoptie betrokken is en garanties biedt voor de kinderen zelf. Heel het verhaal hangt samen met de federale ontwikkelingen. Als timing is 1 januari 2005 vooropgesteld. Met dit voorstel van decreet zullen alle adoptieouders voorbereid worden, zullen adoptiekinderen inzagerecht hebben in hun dossier, zullen adoptiediensten meer professioneel werken en wordt de betrouwbaarheid van herkomstlanden beter verzekerd. Dat de jeugdrechter bij vonnis het geschiktheidsattest toekent biedt het voordeel dat er beroep mogelijk is. In de nazorg voor adoptieouders wordt in elk geval voorzien, niet enkel in geval van problemen. De formule van de trefgroepen speelt hierin een belangrijke rol. Ouders vinden steun en advies bij elkaar voor er zich ernstige problemen voordoen ; op die manier kan escalatie vermeden worden. Het voorstel moet leiden tot een grotere kwaliteit en doorzichtigheid bij de adoptiediensten, zegt de minister. Met de nieuwe aanpak zouden tekortkomingen, zoals in een nu lopend welgekend dossier, zich niet meer mogen voordoen.

Het samenwerkingsakkoord met de federale overheid wordt momenteel voorbereid, zegt de minister. Het zal in ieder geval afgerond moeten zijn vooraleer de nieuwe regeling van kracht wordt op 1 januari 2005. Basis voor het samenwerkingsakkoord is natuurlijk het Verdrag van Den Haag. Het akkoord zal handelen over de gegevensuitwisseling, het kanaalonderzoek (ambassades, contacten met herkomstlanden), het geschiktheidsonderzoek... In verband met dit laatste zal de jeugdrechter inderdaad een beroep kunnen doen op externe expertise. Dat kunnen de CAW's zijn, of de sociale diensten bij de jeugdrechtbank. Op dit ogenblik is er nog geen keuze gemaakt voor deze of gene dienst ; dit wordt dus ook niet in voorliggende tekst opgenomen. Het is de jeugdrechtbank die verantwoordelijk is voor het geschiktheidsonderzoek ; met welke partners zal worden samengewerkt, wordt in een later stadium bepaald. Verder deelt de minister mee dat er geen evaluatie meer gebeurd is van het maatschappelijk onderzoek door de centra voor algemeen welzijnswerk.

Mevrouw Sonja Becq vraagt hoe men het geschiktheidsonderzoek zal stroomlijnen als men er niet voor kiest om dit te verwijzen naar de centra voor algemeen welzijnswerk.

De minister antwoordt dat de verwijzing naar CAW's zal afhangen van de keuze van de jeugdrechters. Dat wordt nader bepaald in het samenwerkingsakkoord. Wat het kanaalonderzoek betreft wordt ook gewerkt aan eenvormigheid. Internationaal zijn er systematisch contacten. Als er bijvoorbeeld zou worden beslist om Cambodja opnieuw als herkomstland open te stellen, dan zal dit gebeuren na overleg met de omringende landen.

De overgangsfase van de huidige naar de nieuwe procedure zal uiteraard goed uitgeschreven moeten worden in het samenwerkingsakkoord, antwoordt de minister verder.

Het grote verschil tussen de huidige en de toekomstige situatie is volgens de minister het feit dat niet langer van vrije, maar van zelfstandige adoptie wordt gesproken. Zelfstandige adoptie veronderstelt voorbereiding van de adoptieouder, de archivering van het adoptiedossier en het inzagerecht voor het kind. Wat het herkomstland betreft, moet de centrale autoriteit haar goedkeuring geven over het aangebrachte adoptiekanaal.

Mevrouw Sonja Becq vraagt wat er gebeurt als men het niet goedkeuren van het adoptiekanaal negeert. Staat daar een sanctie tegenover ? (zie artikelsgewijze bespreking)

Wordt de specificiteit van de doelgroepen als criterium gehanteerd, of welke criteria worden er gehanteerd voor de *programmatie*? De heer Carlo Daelman antwoordt dat rekening gehouden wordt met de bewegingen in het adoptielandschap. De interlandelijke adoptiediensten zijn aan een fusiebeweging bezig. Er zullen dus allicht geen diensten meer zijn die zich specifiek oriënteren op een bepaald land. Het herkomstland kan dus geen rol meer spelen. Spreker is verder de mening toegedaan dat het vastleggen van de criteria een zaak is voor de uitvoeringsbesluiten. De minister voegt eraan toe dat de programmatie inderdaad niet expliciet is opgenomen in het voorstel van decreet (amendement). Men kan in deze niet vergelijken met bijvoorbeeld Kind en Gezin die zelf de programmatie van de kinderopvang in handen heeft. Mevrouw Sonja Becq merkt op dat de Raad van State – die over dit voorstel niet om advies werd gevraagd – al herhaaldelijk heeft opgemerkt dat voor programmatie criteria decretaal moeten worden vastgelegd, zodat men weet waar men aan toe is.

Inzake het fonds zegt de heer Carlo Daelman dat het de bedoeling is adoptie betaalbaar en toegankelijk te houden voor iedereen. Tijdens de voorbereidingen van deze tekst is duidelijk gebleken dat de kostprijs van een adoptie kan variëren van een kleine 100.000 oude Belgische frank tot een veelvoud daarvan naargelang van het herkomstland. De indieners willen vermijden dat een kind van een bepaald land gekozen wordt overeenkomstig de financiële mogelijkheden van de kandidaat-adoptanten. De krijtlijnen voor financiële tegemoetkoming worden vastgelegd; het komt de Vlaamse regering toe die krijtlijnen uit te werken.

De Vlaamse centrale autoriteit en de adoptieambtenaar vallen niet onder het agentschap Jongerenwelzijn of het agentschap Kind en Gezin, maar onder het departement zelf, zegt de minister voorts. De adoptieambtenaar is de secretaris van de Hoge Raad voor Adoptie.

De voorbereiding voor binnenlandse en interlandelijke adoptie zal voor een deel gelijklopen, bepaamt de minister. Een deel zal volgens modules verlopen die aansluiten bij hetzij binnenlandse, hetzij interlandelijke adoptie.

Op de opmerking over de sancties antwoordt de minister dat de vervolging van mensenhandel volledig buiten voorliggend voorstel van decreet valt. De heer Carlo Daelman voegt eraan toe dat de geldboete evenveel bedraagt als in het oorspronke-

lijke voorstel van decreet. Mevrouw Sonja Becq blijft dit een lage geldboete vinden.

IV. Artikelsgewijze bespreking en stemmingen

De voorzitter stelt voor het amendement (*Parl. St.* VI. Parl. 2001-2002, nr. 956/5, am. nr. 1) van de heer Paul Wille, de heer Carlo Daelman, mevrouw Ria Van Den Heuvel en de heer Jan Roegiers, dat ertoe strekt het gehele voorstel van decreet, met inbegrip van het opschrift, te vervangen, als basistekst voor de artikelsgewijze bespreking te hanteren. De commissie stemt hiermee in.

Opschrift

Een subamendement, ingediend door mevrouw Sonja Becq, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, mevrouw Ingrid van Kessel, mevrouw Riet Van Cleuvenbergen en mevrouw Ilse Van Eetvelde, strekt ertoe in het opschrift de woorden “de binnenlandse en” te schrappen (*Parl. St.* VI. Parl. 2001-2002, nr. 956/6, am. nr. 2).

Mevrouw Sonja Becq wijst erop dat CD&V er systematisch voor gekozen heeft om binnenlandse adoptie buiten het toepassingsgebied van dit decreet te houden. Er is nu weliswaar een subamendement van de meerderheidspartijen om de definitie van afstandouder in artikel 3 aan te passen, maar daarmee is het probleem niet opgelost dat de adoptiedienst zelf ruimte moet hebben om voor de voorbereiding van adoptieouders in te staan. Daarom wordt het subamendement toch gehandhaafd.

Amendement nr. 2 wordt verworpen met 8 stemmen tegen 3.

Mevrouw Sonja Becq meldt dat aangezien dit subamendement werd verworpen, de subamendementen 3, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13 en 16 worden ingetrokken.

Artikel 3

Een subamendement, ingediend door de heer Koen Helsen, de heer Carlo Daelman en mevrouw Ria Van Den Heuvel, strekt ertoe artikel 3, 4°, te vervangen door “4° afstandouder : een ouder die voor zichzelf heeft uitgemaakt een kind af te staan;” (*Parl. St.* VI. Parl. 2001-2002, nr. 956/6, am. nr. 4).

Mevrouw Ingrid van Kessel vraagt wie voor een binnenlandse adoptie de afstandouders in de eerste fase zal begeleiden. De adoptiediensten komen voortaan immers maar in het verhaal wanneer de beslissing definitief genomen is. Zij vinden dat blijkbaar een zeer spijtige zaak. Wat is de motivatie van de wijziging van artikel 3,4°, en waar kunnen de afstandouders dan wel terecht ?

De heer Koen Helsen merkt op dat bij de hoorzitting is gebleken dat andere diensten, zoals de Centra Gezinsplanning en Seksuele Opvoeding (CG-SO's) en de sociale diensten van de ziekenhuizen, daarin kunnen bemiddelen.

De heer Carlo Daelman stipt hierbij aan dat iedereen die in de dramatische situatie terechtkomt dat hij of zij een kind wil afstaan, kan terugvallen op een netwerk van diensten. Het voorbeeld dat in de hoorzitting met mevrouw Chamon is gegeven, was een zeer uitzonderlijk voorval. De regelgeving mag niet worden afgestemd op dergelijke zeer uitzonderlijke toestanden. Om ethische redenen werd het aangewezen geacht een grens te trekken tussen bemiddeling en begeleiding van iemand die in een traumatische situatie verkeert. Die begeleiding is uiteraard belangrijk, maar er moet ook worden vermeden dat overijld, in een soort van paniekreactie, beslissingen worden genomen.

Mevrouw Sonja Becq meent dat het in de praktijk geregeld voorkomt dat een sociale dienst van een ziekenhuis niet de tijd heeft om ongewenst zwangere vrouwen te begeleiden. Als een degelijk alternatief kan worden geboden voor de service die de adoptiediensten nu leveren, dan is er geen probleem. Het komt er immers op aan dat mensen in moeilijkheden worden geholpen. Een dergelijk alternatief is er vooralsnog blijkbaar niet.

De heer Felix Strackx zegt dat de situatie maar zeer uitzonderlijk is omdat ongewenst zwangere vrouwen die hun kind willen houden, nergens terecht kunnen. Adressen van abortuscentra zijn er daarentegen meer dan voldoende. Het Vlaams Blok had daarom een voorstel van resolutie ingediend voor het oprichten van zwangerschapsbegeleidingscentra.

Amendement nr. 4 wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 1, bij 2 onthoudingen.

Een subamendement, ingediend door mevrouw Sonja Becq, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, mevrouw Ingrid van Kessel, mevrouw Riet Van Cleuvenbergen en mevrouw Ilse Van Eetvelde,

strekt ertoe littera 9° van artikel 3 te schrappen (*Parl. St. VI. Parl. 2001-2002, nr. 956/6, am. nr. 5*).

Mevrouw Sonja Becq wijst erop dat niet duidelijk is waarom de Hoge Raad voor Adoptie nog in dit verhaal voorkomt. Advies- en overlegorganen worden immers afgeschaft in het raam van de operatie Beter Bestuurlijk Beleid : ze moeten ofwel aan een agentschap worden verbonden ofwel in de Strategische Adviesraad zitten. Is deze Hoge Raad een onderdeel van die Strategische Adviesraad ? Daarover is hier geen duidelijkheid gegeven.

Amendement nr. 5 wordt verworpen met 8 stemmen tegen 3.

Artikel 5

Mevrouw Sonja Becq merkt op dat er blijkbaar nogal wat klachten waren over het tijdstip waarop de voorbereiding wordt gegeven. Zijn die klachten er nog altijd en zo ja, hoe zal dat worden opgevangen ? In welke mate worden ook de ervaringsdeskundigen betrokken bij die voorbereiding ?

De heer Koen Helsen antwoordt dat de ruimte werd gecreëerd om dat niet op vaste uren te laten verlopen. De centra kunnen dat doen op de tijdstippen die het best passen. Een concrete aanbeveling wordt daarvoor niet gedaan. Ervaringsdeskundigen worden niet vermeld.

Artikel 8

Een subamendement, ingediend door mevrouw Sonja Becq, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, mevrouw Ingrid van Kessel, mevrouw Riet Van Cleuvenbergen en mevrouw Ilse Van Eetvelde, strekt ertoe een hoofdstuk IIbis in te voegen, dat luidt als volgt : “Art. 8bis. Het maatschappelijk onderzoek zoals bedoeld in artikel 346-2 Burgerlijk Wetboek wordt uitgevoerd door een polyvalent centrum erkend door de Vlaamse Gemeenschap, dat hiertoe de nodige middelen moet krijgen.” (*Parl. St. VI. Parl. 2001-2002, nr. 956/6, am. nr. 8*).

Mevrouw Sonja Becq zegt dat CD&V de mogelijkheid wil open houden dat de gespecialiseerde Centra voor Algemeen Welzijnswerk het maatschappelijk onderzoek, zoals in het verleden het geval was, een advies uitbrengen omtrent de geschiktheid van kandidaat-adoptanten om te adopteren. Overigens verwijst artikel 17, § 3, van het amendement zelf

naar “de door de Vlaamse gemeenschap aangeduide diensten die geraadpleegd worden in het kader van het maatschappelijk onderzoek bedoeld in de artikelen 1231-6 en 1231-29 van het Gerechtelijk Wetboek”.

De heer Carlo Daelman zegt dat dit moet worden geregeld in het samenwerkingsakkoord.

Mevrouw Ingrid van Kessel stipt aan dat de jeugdrechter dat maatschappelijk onderzoek kan uitbesteden, maar dat er geen enkele garantie is dat dit zal gebeuren. Het aantal adopties is van die aard dat het best mogelijk is dat in diverse gerechtelijke arrondissementen dit niet de regel zal zijn. De Vlaamse overheid zou toch de garantie moeten hebben dat een en ander op een kwaliteitsvolle manier gebeurt en dit amendement biedt die garantie. In plaats van dit over te laten aan een samenwerkingsakkoord, zou het beter in het decreet worden ingeschreven.

Minister Adelheid Byttebier wijst erop dat de federale wet over de jeugdrechters spreekt. Dat versterkt de hele procedure, want die wordt onder meer doorzichtiger en objectiever. Het komt echter niet aan de Vlaamse overheid toe om te zeggen met wie de jeugdrechter moet gaan werken. Wanneer besprekingen worden gevoerd over het samenwerkingsakkoord, kunnen die elementen uiteraard wel worden aangebracht. In dit decreet kan dat echter niet worden opgenomen.

Mevrouw Sonja Becq vraagt of de garantie kan worden gegeven dat de vijf centra die momenteel de evaluatieonderzoeken doen, dit kunnen blijven doen en daarvoor over de nodige financiële middelen beschikken. Zonder die garantie is een verwijzing naar het samenwerkingsakkoord een lege doos.

Minister Adelheid Byttebier zegt dat de onzekere situatie waarin de CAW's moeten werken, per 1 januari 2005 verleden tijd zal zijn. Zij is ervan overtuigd dat in het najaar, bij het afronden van het samenwerkingsakkoord, de beslissing zal moeten vallen over de instrumenten waarmee de jeugdrechters moeten werken.

Op de vraag van mevrouw Becq waarom men dit decreet dan zo snel wil afronden, antwoordt de heer *Carlo Daelman* dat het oorspronkelijke voorstel van decreet al van 2002 dateert. De meerderheidspartijen willen nu hun verantwoordelijkheid nemen en een sluitende adoptieregeling laten ingaan per 1 januari. Als dit op zijn beloop wordt gelaten tot na de verkiezingen, dan wordt die datum

niet meer gehaald. Iedereen in het adoptielandschap is trouwens vragende partij naar dergelijke sluitende regeling.

Mevrouw Sonja Becq vraagt of de diverse meerderheidspartijen er zich dan toe willen engageren dat de dienstverlening en de evaluatie zoals die nu gebeurt door de CAW's, in het protocolakkoord wordt ingeschreven. De CAW's moeten er toch zeker van zijn dat ze de functie waarvoor ze nu worden gefinancierd, zullen kunnen blijven behouden.

De heer Koen Helsen zegt dat het geamendeerd voorstel duidelijk is. Zoals al gezegd, zal dat in het samenwerkingsakkoord worden geregeld.

Amendement nr. 8 wordt verworpen met 8 stemmen tegen 3.

Artikel 13

Mevrouw Sonja Becq merkt op dat hier sprake is van werkings- en procedurekosten. Zijn er nog kosten die daar buiten vallen ?

De heer Carlo Daelman zegt dat procedurekosten te maken hebben met de adoptie op zich, niet met de werking van de dienst. Werkingskosten hebben te maken met het functioneren van de dienst : kosten voor bemiddeling, personeelskosten, enzovoort.

Artikel 15

Mevrouw Sonja Becq wijst erop dat in § 2 wordt gesteld dat de Vlaamse centrale autoriteit wordt geleid door de Vlaamse adoptieambtenaar. Die ambtenaar moet zorgen voor de erkenning van de adoptiediensten, moet de voorbereidingsprogramma's nakijken, enzovoort. Staat hij daar alleen voor in of krijgt hij daar advies over ?

Wat § 3, 6°, betreft, vraagt mevrouw Becq of voor het onderzoek en goedkeuring van het aangebrachte kanaal al dan niet moet worden betaald. Wordt voor een vrije adoptant automatisch het aangebrachte kanaal onderzocht ? Als de centrale autoriteit het kanaal niet goedkeurt, welke sanctie is daar dan aan verbonden ? Moet dan worden gewacht tot er een goedkeuring is, of hoe verloopt de procedure dan ? In artikel 23, § 1, luidt het dat een adoptant die zelfstandig adopteert en een interlan-

delijke adoptie beoogt, aangifte moet doen van het buitenlandse kanaal dat bij de adoptie bemiddelt. Er wordt echter niet vermeld of in dergelijk geval moet worden gewacht tot dat kanaal is goedgekeurd. Als men effectief een controle wil van het buitenlands kanaal, zou hier moeten worden vermeld dat geen adoptie mogelijk is zonder de goedkeuring van het kanaal.

De heer Carlo Daelman zegt dat er geen probleem is als een beroep wordt gedaan op een bestaand kanaal. Er wordt ondubbelzinnig gesteld dat het aangebrachte kanaal moet goedgekeurd zijn.

Mevrouw Becq is het daar niet mee eens. Er wordt alleen vermeld dat dit een opdracht is van de Vlaamse centrale autoriteit. Nergens wordt expliciet gesteld dat een zelfstandige adoptant alleen via een goedgekeurd kanaal kan werken.

Minister Adelheid Byttebier zegt dat het in de feiten zo is dat als het herkomstkanaal niet goedgekeurd is, er geen visum wordt gegeven en dan kan de adoptie niet doorgaan.

Mevrouw Becq besluit dat zij het dus bij het rechte eind heeft dat nergens in dit decreet wordt gesteld dat een zelfstandige adoptie via een goedgekeurd kanaal moet gebeuren.

De minister beklemtoont dat dit decreet maar bestaat bij de gratie van de federale regeling rond adoptie. De Vlaamse regelgeving schakelt zich daar in.

Mevrouw Dominique Guns zegt dat de kosten voor het onderzoek en goedkeuring van het aangebrachte kanaal ten laste van de overheid zijn. De controle gebeurt door een adoptieambtenaar. Daarvoor hoeft die niet naar het buitenland te gaan, want er kan via de ambassades ter plaatse worden gewerkt.

Artikel 17

Een subamendement, ingediend door mevrouw Sonja Becq, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, mevrouw Ingrid van Kessel, mevrouw Riet Van Cleuvenbergen en mevrouw Ilse Van Eetvelde, strekt ertoe artikel 17 te schrappen (*Parl. St. Vl. Parl. 2001-2002, nr. 956/6, am. nr. 14*).

Mevrouw Sonja Becq zegt dat de oprichting van een Hoge Raad voor Adoptie niet te verzoenen is met het door de meerderheid goedgekeurde de-

creet op de strategische adviesraden. Het samengaan van de advies- en overlegfunctie is op grond van dat decreet niet meer mogelijk. Hier is altijd gezegd dat de Gezins- en Welzijnsraad zou worden afgeschaft, maar in § 3 van dit artikel wordt dat orgaan nog altijd vermeld.

Minister Adelheid Byttebier merkt op dat de Gezins- en Welzijnsraad vermeld blijft zolang die raad bestaat. De Hoge Raad voor adoptie wordt zo beperkt en specifiek dat hij los zal staan van de structuur die voor de strategische adviesraden werd uitgetekend in het raam van de operatie Beter Bestuurlijk Beleid. De adoptieambtenaar zal met dezelfde ondersteuning die nu bij Kind en Gezin bestaat bij het departement worden ondergebracht.

Amendement nr. 14 wordt verworpen met 8 stemmen tegen 2, bij 1 onthouding.

Artikel 20

Een subamendement, ingediend door mevrouw Sonja Becq, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, mevrouw Ingrid van Kessel, mevrouw Riet Van Cleuvenbergen en mevrouw Ilse Van Eetvelde, strekt ertoe in § 1 tussen de woorden “na advies van de” en “centrale autoriteit” in te voegen : “Vlaamse” (*Parl. St. Vl. Parl. 2001-2002, nr. 956/6, am. nr. 15*).

Mevrouw Sonja Becq zegt dat het hier om een legistisch subamendement gaat. Zij verwijst naar artikel 3, 10°.

Voorts wijst zij erop dat momenteel onder meer de Vereniging voor Kind en Adoptiegezin bestaat. Krijgen dergelijke organisaties een plaats in dit verhaal ?

Mevrouw Guns zegt dat daarvoor moet worden voldaan aan de voorwaarden die hier worden opgesomd. Als dat niet het geval is, moeten de werkzaamheden in die zin aangepast worden. Dat is de verantwoordelijkheid van die organisaties zelf.

Amendement nr. 15 wordt aangenomen met 11 stemmen.

Artikel 21

Mevrouw Sonja Becq merkt op dat de Vlaamse regering een programmering voor de trefgroepen zal

opstellen. Hoe en op grond van welke criteria zal dat gebeuren ?

De heer Koen Helsen zegt hierop dat de minister duidelijk heeft aangegeven hoe zij de invulling ziet. Dat zal via uitvoeringsbesluiten worden geregeld.

Artikel 23

Mevrouw Ingrid van Kessel vraagt of alleen adopties mogelijk zijn uit landen waarmee visumafspraken zijn gemaakt.

Minister Adelheid Byttebier verduidelijkt dat het herkomstland moet wordenesignaleerd aan de centrale autoriteit. Die gaat na om welk kanaal het gaat : bij een gekend kanaal is er geen probleem, in een ander geval gebeurt een nader onderzoek. Als alles in orde is, wordt een visum afgeleverd en kan de adoptie doorgaan.

Artikel 25

Mevrouw Sonja Becq vindt het belangrijk dat een kind de kans krijgt om zijn adoptiedossier in te kijken en zo informatie te krijgen over zijn ouders. In bepaalde gevallen kan dat heel confronterend zijn en dan is de begeleiding belangrijk. Wie staat voor die begeleiding in ?

Mevrouw Dominique Guns antwoordt dat zowel de adoptieambtenaar als de trefgroepen die taak hebben. Voor de trefgroepen verwijst zij naar artikel 20, § 2, 1°, c).

Artikel 27

Een subamendement, ingediend door mevrouw Sonja Becq, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, mevrouw Ingrid van Kessel, mevrouw Riet Van Cleuvenbergen en mevrouw Ilse Van Eetvelde, strekt aan de enige zin van § 1 van artikel 27 toe te voegen : “, of met één van beide straffen.” (*Parl. St. VI. Parl. 2001-2002, nr. 956/6, am. nr. 17*).

Mevrouw Sonja Becq zegt dat met dit subamendement wordt beoogd de strafrechter de mogelijkheid te bieden om enkel een geldboete op te leggen. Overigens ligt de voorziene geldboete bijzonder laag, ook na toepassing van de opcentiemen.

Amendement nr. 17 wordt verworpen met 8 stemmen tegen 4.

Amendement nr.1, gewijzigd bij subamendement, wordt aangenomen met 8 stemmen, bij 4 onthoudingen. Door de aanneming van dit amendement wordt de integrale tekst van het voorstel van decreet vervangen.

Mevrouw Sonja Becq zegt dat CD&V zich bij de stemming over amendement nr. 1 heeft onthouden omdat er goede zaken in dit voorstel van decreet staan. Er is echter nog geen volledige duidelijkheid over de mogelijkheden voor binnenlandse adoptie en over de knowhow vanuit evaluatieonderzoeken.

De verslaggever,

Jan VAN DUPPEN

De voorzitter,

Koen HELSEN

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE**VOORSTEL VAN DECREET****tot regeling van de binnenlandse en interlandelijke adoptie van kinderen****HOOFDSTUK I****Algemene bepalingen en definities****Artikel 1**

Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Artikel 2

Dit decreet is van toepassing op de binnenlandse en de interlandelijke adoptie van een kind, zijnde een persoon van minder dan achttien jaar.

Artikel 3

In dit decreet wordt verstaan onder :

- 1° interlandelijke adoptie : de adoptie zoals omschreven in artikel 360-2 van het Burgerlijk Wetboek ;
- 2° binnenlandse adoptie : die adoptie die geen interlandelijke overbrenging van een kind met zich meebrengt ;
- 3° adoptant : een persoon of personen zoals bedoeld in artikel 343, § 1, van het Burgerlijk Wetboek ;
- 4° afstandouder : een ouder die voor zichzelf heeft uitgemaakt een kind af te staan ;
- 5° adoptiebemiddeling : elke activiteit van een tussenpersoon die ertoe strekt een adoptie van een kind te realiseren ;

- 6° adoptiedienst : een door de Vlaamse regering erkende instelling die aan adoptiebemiddeling doet en de eerste nazorg verstrekt ;
- 7° buitenlands kanaal : een instantie, instelling of persoon in het herkomstland van het kind die bij interlandelijke adoptie bemiddelt ;
- 8° zelfstandige adoptie : de adoptie waarbij de adoptant geen beroep doet op een adoptiedienst en de adoptie zelfstandig tot stand brengt ;
- 9° Hoge Raad : de Hoge Raad voor adoptie zoals opgericht door dit decreet ;
- 10° Vlaamse centrale autoriteit : de autoriteit aangewezen door de Vlaamse regering in uitvoering van dit decreet ;
- 11° Vlaams adoptieambtenaar : de ambtenaar aangewezen door de Vlaamse regering, die de taken vervult die hem door dit decreet toegewezen worden ;
- 12° Haags verdrag : het verdrag inzake de bescherming van kinderen en de samenwerking op het gebied van de interlandelijke adoptie, ondertekend te Den Haag op 29 mei 1993.

HOOFDSTUK II**De voorbereidingscentra****AFDELING I****De voorbereiding****Artikel 4**

De voorbereiding zoals bedoeld in de artikelen 346-2, eerste lid, en 361-1, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek wordt gevolgd in een door de Vlaamse regering erkend voorbereidingscentrum.

Na zijn aanmelding, verwijst de Vlaamse centrale autoriteit de adoptant naar het voorbereidingscentrum van zijn keuze.

De voorbereiding wordt gegeven binnen een redelijke termijn nadat de adoptant zich bij het voorbereidingscentrum aangeboden heeft.

Aan het einde van de voorbereiding geeft het voorbereidingscentrum aan de adoptant een attest waaruit blijkt dat hij de voorbereiding heeft gevolgd, conform het model door de Vlaamse regering opgesteld.

Artikel 5

§ 1. De Vlaamse regering bepaalt de algemene inhoud en de minimumduur van de voorbereiding. De voorbereiding kan verschillen naar gelang het gaat over binnenlandse of interlandelijke adoptie.

§ 2. De Vlaamse centrale autoriteit keurt de voorbereidingsprogramma's goed en bepaalt de momenten waarop de voorbereiding wordt gegeven.

§ 3. De Vlaamse centrale autoriteit kan nadere richtlijnen vastleggen met betrekking tot het voorbereidingsprogramma en het volgen ervan door kandidaat-adoptanten.

AFDELING II

Erkenning van de voorbereidingscentra

Artikel 6

§ 1. De Vlaamse regering erkent de voorbereidingscentra op advies van de Vlaamse centrale autoriteit.

§ 2. Om erkend te worden moet het voorbereidingscentrum aan de volgende voorwaarden voldoen :

- 1° uitsluitend doelstellingen zonder winstoogmerk nastreven ;
- 2° een goedgekeurd voorbereidingsprogramma aanbieden ;
- 3° beschikken over een team dat is samengesteld zoals bepaald door de Vlaamse regering ;
- 4° elke adoptant aanvaarden die zich meldt voor het volgen van een voorbereidingsprogramma ;

5° de persoonlijke levenssfeer van de adoptant eerbiedigen en, zonder enige vorm van discriminatie, zijn ideologische, godsdienstige en filosofische overtuiging respecteren.

§ 3. De erkenning wordt verleend voor minimaal 2 jaar en maximaal 5 jaar en kan voor dezelfde termijnen worden verlengd.

Het erkende voorbereidingscentrum moet, gebeurlijk om erkend te blijven of opnieuw erkend te worden, de volgende verplichtingen naleven :

- 1° de discretie en het beroepsgeheim in acht nemen ten aanzien van de informatie die over de adoptanten wordt verkregen ;
- 2° regelmatig aan het overleg tussen de verschillende actoren van binnenlandse en interlandelijke adoptie participeren ;
- 3° iedereen die zich voor de voorbereiding aanbiedt, registreren ;
- 4° een jaarverslag opmaken en in de loop van het eerste trimester dat volgt op het einde van elk boekjaar toesturen aan de Vlaamse centrale autoriteit. De inhoud van het jaarverslag wordt door de Vlaamse regering bepaald.

§ 4. De Vlaamse regering stelt de procedure vast voor de aanvraag en de hernieuwing van de erkenning van de voorbereidingscentra. Tevens voorziet zij in een beroepsprocedure.

§ 5. De Vlaamse regering stelt een programmering van de voorbereidingscentra op.

Artikel 7

§ 1. De erkenning van een voorbereidingscentrum kan door de Vlaamse regering worden ingetrokken of geschorst voor de termijn die zij bepaalt indien de bepalingen van dit decreet niet worden nageleefd. Bij stopzetting van de activiteiten wordt de erkenning ambtshalve geschrapt.

§ 2. De Vlaamse regering bepaalt de procedure inzake intrekking en schorsing van de erkenning.

AFDELING III

Kosten van de voorbereiding en subsidiëring
van de voorbereidingscentra

Artikel 8

§ 1. Een deel van de kostprijs van de voorbereiding is ten laste van de adoptant. De Vlaamse regering bepaalt het maximumbedrag ten laste van de adoptant.

§ 2. Het voorbereidingscentrum ontvangt voor de personeels- en werkingskosten een jaarlijkse forfaitaire basissubsidie. Afhankelijk van het aantal gerealiseerde voorbereidings sessies wordt een extra subsidie toegekend.

De Vlaamse regering bepaalt de nadere regelen voor de subsidiëring van het voorbereidingscentrum.

HOOFDSTUK III

Adoptiebemiddeling

AFDELING I

Keuze van de adoptant

Artikel 9

§ 1. De adoptant die in het kader van een binnenlandse adoptie beschikt over een attest waaruit blijkt dat hij de vereiste voorbereiding heeft gevolgd, kan voor adoptiebemiddeling een beroep doen op een erkende adoptiedienst of kan de adoptie zelfstandig tot stand brengen.

De adoptant deelt zijn keuze mee aan de Vlaamse centrale autoriteit.

§ 2. De adoptant van wie in het kader van een interlandelijke adoptie overeenkomstig artikel 1231-31 van het Gerechtelijk Wetboek de bekwaamheid en de geschiktheid om te adopteren is vastgesteld, kan voor adoptiebemiddeling een beroep doen op een erkende adoptiedienst of kan de adoptie zelfstandig tot stand brengen. De adoptant deelt zijn keuze mee aan de Vlaamse centrale autoriteit.

AFDELING II

Taken van de adoptiediensten

Artikel 10

§ 1. Een adoptiedienst treedt op als tussenpersoon inzake adoptie met als taak te bemiddelen en de eerste nazorg te verstrekken.

§ 2. De taken inzake adoptiebemiddeling zijn :

- 1° mede op grond van de kindstudie, de juridische en sociaal-psychologische adopteerbaarheid van het kind nagaan ;
- 2° de adoptanten voorbereiden op de komst van het kind ;
- 3° de voortgang van de individuele adoptiedossiers begeleiden.

De diensten die bij een interlandelijke adoptie bemiddelen, dienen daarenboven :

- 1° een adoptiesamenwerking aan te gaan met de buitenlandse kanalen die goedgekeurd zijn door de Vlaamse centrale autoriteit ;
- 2° de opvolging van de adoptie te realiseren zoals voorzien in de voorschriften en wettelijke bepalingen van de staat van herkomst ;
- 3° de aankomst van het kind in België te melden bij de Vlaamse centrale autoriteit.

De diensten die bij een binnenlandse adoptie bemiddelen treden bovendien, onverminderd de bepalingen opgenomen in Titel 8 van het Burgerlijk Wetboek en hoofdstuk 8bis van het Gerechtelijk Wetboek, volgens de modaliteiten die de regering vastlegt op als tussenpersoon tussen afstandouders, kind en adoptant met het oog op adoptie.

§ 3. De taken inzake de eerste nazorg zijn :

- 1° de adoptant en het geadopteerde kind bijstaan na de komst van de geadopteerde in het gezin en nazorg verlenen gedurende de eerste fase van hechting en integratie ;
- 2° de adoptant op de hoogte te stellen van de bestaande nazorg voor adopties.

§ 4. De adoptiedienst stelt een schriftelijke overeenkomst op met elke adoptant waarvoor hij bemiddelt. In deze overeenkomst wordt zo exact mogelijk de procedure, de kostprijs, de duur en de gewaarborgde dienstverlening omschreven.

§ 5. Van ieder adoptiedossier moet de adoptiedienst, binnen vier maanden na de totstandkoming van de adoptie, een kopie bezorgen aan de Vlaamse adoptieambtenaar. De adoptiediensten die bestaan voor de inwerkingtreding van dit decreet moeten, binnen vier maanden na deze inwerkingtreding, een kopie van alle dossiers van de gerealiseerde adopties die in hun bezit zijn aan de Vlaamse adoptieambtenaar toesturen.

§ 6. De Vlaamse regering kan de taken, bepaald in de §§ 2 tot 5 nader bepalen.

AFDELING III

Erkenning van de adoptiediensten

Artikel 11

§ 1. De Vlaamse regering erkent de adoptiediensten op advies van de Vlaamse centrale autoriteit.

§ 2. Om erkend te worden moet de adoptiedienst aan de volgende voorwaarden voldoen :

- 1° optreden als een vereniging zonder winstoogmerk of als een publiekrechtelijke rechtspersoon ;
- 2° adoptiebemiddeling en het verstrekken van de eerste nazorg als voornaamste taak hebben ;
- 3° beschikken over of een beroep kunnen doen op een interdisciplinair team dat is samengesteld zoals bepaald door de Vlaamse regering ;
- 4° geleid worden door een persoon die beschikt over de kwalificaties zoals bepaald door de Vlaamse regering ;
- 5° beschikken over voldoende infrastructuur om de opgelegde verplichtingen uit te voeren en de continuïteit van de dienst te verzekeren ;
- 6° de persoonlijke levenssfeer van de adoptant eerbiedigen en, zonder enige vorm van discrimi-

natie, zijn ideologische, godsdienstige en filosofische overtuiging respecteren.

§ 3. De erkenning wordt verleend voor een periode van minimaal 2 jaar en maximaal 5 jaar en kan voor dezelfde termijnen worden verlengd.

De erkende adoptiedienst moet, gebeurlijk om erkend te blijven of opnieuw erkend te worden, de volgende verplichtingen naleven :

- 1° elke aanvraag van een adoptant die aan de voorwaarden van artikel 9, §§ 1 of 2, voldoet, aanvaarden ;
- 2° de taken vermeld in artikel 10 van dit decreet kwaliteitsvol uitvoeren ;
- 3° een jaarverslag opmaken en in de loop van het eerste trimester dat volgt op het einde van elk boekjaar toesturen aan de Vlaamse centrale autoriteit. De inhoud van het jaarverslag wordt door de Vlaamse regering bepaald ;
- 4° regelmatig participeren aan het overleg tussen de verschillende actoren in binnenlandse en interlandelijk adoptie.

§ 4. De Vlaamse regering stelt de procedure vast voor de aanvraag en de hernieuwing van de erkenning van de adoptiediensten. Tevens voorziet zij in een beroepsprocedure.

§ 5. De Vlaamse regering stelt een programmering van de adoptiediensten op.

Artikel 12

§ 1. De erkenning van de adoptiedienst kan door de Vlaamse regering worden ingetrokken of geschorst voor de termijn die hij bepaalt indien de bepalingen van dit decreet niet worden nageleefd of wanneer een ernstig vermoeden bestaat dat de adoptiebemiddeling niet gebeurt in het belang van het kind.

Bij intrekking of schorsing van de erkenning of wanneer een adoptiedienst zijn activiteit stopzet, treft de Vlaamse centrale autoriteit maatregelen in verband met afwerking en overdracht van dossiers.

§ 2. De Vlaamse regering bepaalt de procedure inzake intrekking en schorsing van de erkenning.

AFDELING IV

Kosten van adoptiebemiddeling en subsidiëring
van de adoptiediensten

Artikel 13

§ 1. Op het moment dat de adoptant zijn keuze voor een erkende adoptiedienst meedeelt, betaalt hij aan de Vlaamse centrale autoriteit een forfaitaire bijdrage in verhouding tot zijn belastbaar inkomen als bijdrage in de vaste kosten en de dossierkosten in België van de adoptiedienst.

De Vlaamse regering stelt deze barema's vast.

§ 2. Voor de interlandelijke adopties :

- 1° betaalt de adoptant aan de adoptiedienst de werkings- en procedurekosten die gemaakt werden of zullen worden in het herkomstland van het adoptiekind. De Vlaamse regering bepaalt welke kosten als werkings- en procedurekosten in het herkomstland beschouwd worden. Andere kosten mogen door de adoptiedienst niet aangerekend worden aan de adoptant ;
- 2° kent de Vlaamse centrale autoriteit, in overeenstemming met de barema's door de Vlaamse regering opgesteld, de adoptant een inkomensgerelateerde toelage toe als tussenkomst in de kosten van de procedure in het herkomstland van het kind en in de eventuele reis- en verblijfskosten van de adoptant.

§ 3. De Vlaamse regering bepaalt de verdere regels en modaliteiten met betrekking tot de aanrekening van en de bijdragen in de kosten van een adoptie.

Artikel 14

De erkende adoptiediensten ontvangen de volgende subsidies :

- 1° een éénmalige installatiepremie ;
- 2° een jaarlijkse subsidie voor personeels- en werkingskosten ;
- 3° een jaarlijkse subsidie voor de dossierkosten.

De Vlaamse regering bepaalt de nadere regelen voor de subsidiëring van de adoptiedienst.

HOOFDSTUK IV

De Vlaamse centrale autoriteit, de adoptieambtenaar en de Hoge Raad voor Adoptie

Artikel 15

§ 1. De Vlaamse regering wijst een overheidsinstantie aan die fungeert als Vlaamse centrale autoriteit. Voor de interlandelijke adoptie is de Vlaamse centrale autoriteit, de centrale autoriteit als bedoeld in het Haagse Verdrag.

§ 2. De Vlaamse centrale autoriteit wordt geleid door de Vlaamse adoptieambtenaar.

§ 3. De Vlaamse centrale autoriteit is belast met de volgende opdrachten :

- 1° de opdrachten bepaald in dit decreet ;
- 2° informatie verstrekken met betrekking tot alle aspecten van adoptie aan de adoptant ;
- 3° de registratie van de adoptanten die zich aanmelden voor adoptie, de doorverwijzing van de adoptant naar een voorbereidingscentrum en de inning van de bijdrage van de adoptant in de kosten van de voorbereiding ;
- 4° de registratie van de keuze van de adoptant voor adoptiebemiddeling of zelfstandige adoptie en, bij interlandelijke adoptie via adoptiebemiddeling, het doorsturen van het verslag bedoeld in artikel 1231-32 van het Gerechtelijk Wetboek aan de adoptiedienst die de adoptant gekozen heeft ;
- 5° bij zelfstandige adoptie, de adoptant op de hoogte brengen van de bestaande nazorg in Vlaanderen ;
- 6° bij zelfstandige interlandelijke adoptie, onderzoek en goedkeuring van het aangebrachte kanaal en het onverwijld doorsturen van het vonnis betreffende de bekwaamheid en de geschiktheid van de adoptant en het verslag bedoeld in artikel 1231-32 van het Gerechtelijk Wetboek aan de bevoegde autoriteit van de staat van herkomst ;
- 7° de opdrachten vermeld in artikel 361-3 en artikel 362-3 van het Burgerlijk Wetboek ;

- 8° de opvolgingsrapportage van de adoptie organiseren en bewaken ;
- 9° desgevallend aan binnenlandse en buitenlandse overheden informatie verstrekken over de regelgeving inzake adoptie alsook over andere relevante gegevens ;
- 10° de samenwerking met de buitenlandse overheden bewerkstelligen zodat bij interlandelijke adopties het belang van het kind en zijn fundamentele rechten worden gewaarborgd en de rechtsregels van de gemeenschappen, federale en internationale overheden worden gerespecteerd ;
- 11° erkende adoptiediensten begeleiden bij het tot stand brengen van een samenwerkingsverband in het buitenland, concrete bemiddelingsprocedures ontwikkelen en de concrete adoptiebemiddeling evalueren en verbeteren ;
- 12° bemiddelen tussen de bevoegde buitenlandse overheden en de erkende Vlaamse diensten ;
- 13° buitenlandse kanalen goedkeuren ;
- 14° op verzoek van de Vlaamse regering of op eigen initiatief advies uitbrengen met betrekking tot de intrekking of schorsing van de erkenning van een voorbereidingscentrum, een adoptiedienst of een trefgroep ;
- 15° in uitvoering van de opdrachten vastgelegd in 7° tot 10° van dit artikel, werkafspraken maken met de federale overheid en de andere gemeenschappen ;
- 16° jaarlijks een activiteitenverslag uitbrengen dat wordt overgemaakt aan de Vlaamse regering en het Vlaams Parlement ;
- 17° ontwikkelen of ondersteunen van programma's in binnen- en buitenland die de doelstellingen ondersteunen van het Haags Verdrag en van het Internationaal Verdrag van 20 november 1989 inzake de Rechten van het Kind, door België geratificeerd en goedgekeurd bij wet van 25 november 1991.

§ 4. De Vlaamse regering bepaalt de nadere regelen met betrekking tot de werking van de Vlaamse centrale autoriteit.

Artikel 16

§ 1. De Vlaamse regering benoemt de Vlaamse adoptieambtenaar. Ze bepaalt daartoe de benoemingsvoorwaarden en -modaliteiten.

§ 2. De Vlaamse adoptieambtenaar heeft de volgende taken :

- 1° de leiding van de Vlaamse centrale autoriteit opnemen en het secretariaat van de Hoge Raad waarnemen ;
- 2° alle dossiers in verband met adoptie bewaren ;
- 3° inzage verlenen in de adoptiedossiers volgens de regels bepaald in dit decreet ;
- 4° bijstand verlenen aan geadopteerden op zoek naar gegevens over hun adoptiedossier en desgevallend ter zake zelf actie ondernemen.

§ 3. De Vlaamse adoptieambtenaar gaat na of een adoptiedossier dat werd overgedragen door een erkende adoptiedienst of een zelfstandige adoptant volledig is en vraagt, in voorkomend geval, elke nadere informatie op.

Artikel 17

§ 1. De Vlaamse regering richt een Hoge Raad voor adoptie op. De Hoge Raad fungeert als advies- en overlegorgaan.

§ 2. De Hoge Raad heeft als opdracht het beleid op het gebied van adoptie te volgen, knelpunten te signaleren die op het veld ervaren worden en de regering advies te verlenen omtrent aangelegenheden die verband houden met binnenlandse en interlandelijke adoptie.

§ 3. De Hoge Raad is minstens samengesteld uit de Vlaamse adoptieambtenaar, de adoptiediensten, de voorbereidingscentra, de trefgroepen, de centra voor geestelijke gezondheidszorg, de door de Vlaamse gemeenschap aangeduide diensten die geraadpleegd worden in het kader van het maatschappelijk onderzoek bedoeld in de artikelen 1231-6 en 1231-29 van het Gerechtelijk Wetboek, het Steunpunt Nazorg Adoptie, de Gezins- en Welzijnsraad en het Kinderrechtencommissariaat.

§ 4. De Hoge Raad kan een beroep doen op externe deskundigen.

§ 5. De voorzitter en de leden worden benoemd door de Vlaamse regering voor een periode van 5 jaar. De termijn is hernieuwbaar.

§ 6. De Hoge Raad ontvangt een jaarlijkse subsidie voor zijn werkingskosten volgens de nadere regels bepaald door de Vlaamse regering.

§ 7. De Hoge Raad komt minstens tweemaal per jaar bijeen.

Over de adviezen op verzoek van de regering rapporteert de Hoge Raad binnen de gestelde termijn. De Hoge Raad kan binnen zijn opdracht zoals bepaald in dit artikel, op eigen initiatief adviezen uitbrengen en daarover aan de regering rapporteren.

§ 8. De Hoge Raad stelt, op de wijze en binnen de termijn door de regering bepaald, een vijfjaarlijks verslag omtrent zijn werking op.

De Hoge Raad legt, binnen drie maanden na zijn concrete samenstelling, aan de regering een voorstel van huishoudelijk reglement voor met betrekking tot de werking van de raad.

De Vlaamse regering stelt vervolgens het huishoudelijk reglement vast.

HOOFDSTUK V

Het Steunpunt Nazorg Adoptie

Artikel 18

§ 1. De Vlaamse regering richt een Steunpunt Nazorg Adoptie op en stelt de regels in verband met de werking en de subsidiëring ervan op.

§ 2. Het Steunpunt Nazorg Adoptie heeft volgende opdrachten :

- 1° netwerken opzetten tussen bestaande diensten en projecten die een rol spelen in de nazorg bij adoptie, waartoe zeker gerekend worden : adoptiediensten, voorbereidingscentra, centra geestelijke gezondheidszorg, diensten die deel uitmaken van de preventieve en gespecialiseerde zorg, trefgroepen van adoptanten, geadopteerden en afstandouders ;

- 2° samen met de diensten en projecten vermeld in 1° een overkoepelende visie op nazorg uitwerken ;

- 3° expertise rond adoptie bevorderen bij het bestaande hulpverleningsaanbod ;

- 4° ondersteunen van de professionalisering van de nazorg ;

- 5° fungeren als aanspreek- en oriëntatiepunt voor geadopteerden, adoptanten en afstandouders ;

- 6° fungeren als expertisecentrum ;

- 7° uitbouwen van een documentatie- en informatiecentrum ;

- 8° advies verlenen op eigen initiatief of op verzoek van de Vlaamse centrale autoriteit of de Vlaamse regering met betrekking tot specifieke nazorginitiatieven en -projecten.

Artikel 19

§ 1. De Vlaamse regering kent een supplementaire taak toe aan de centra voor geestelijke gezondheidszorg wat betreft de gespecialiseerde hulpverlening inzake adoptie.

§ 2. De Vlaamse regering bepaalt de subsidie voor de centra van geestelijke gezondheidszorg die de supplementaire taak, bedoeld in § 1, toegewezen krijgen.

HOOFDSTUK VI

Trefgroepen

Artikel 20

§ 1. De Vlaamse regering kan, na advies van de Vlaamse centrale autoriteit, een vereniging met als leden adoptanten, geadopteerden of afstandouders of een combinatie van deze personen, als trefgroep erkennen. Om als trefgroep te worden erkend, moet zij voldoen aan de volgende voorwaarden :

- 1° de vorm aannemen van een vereniging zonder winstoogmerk ;

2° in haar beheersorganen respectievelijk adoptanten, geadopteerden of afstandouders de meerderheid laten uitmaken ;

3° als doelstelling hebben respectievelijk adoptanten, geadopteerden of afstandouders te ondersteunen en hun belangen te onderkennen en te behartigen.

§ 2. De erkenning wordt verleend voor minimaal 2 jaar en maximaal 5 jaar en kan voor dezelfde termijnen worden verlengd. De Vlaamse regering bepaalt de werkzaamheden die een trefgroep dient te verrichten om erkend te blijven of opnieuw erkend te worden, met dien verstande dat de trefgroep tenminste volgende werkzaamheden dient te verrichten :

1° gespecialiseerde nazorg verstrekken aan haar leden, in het kader van het verwerken van de adoptie en het omgaan met rootsvragen, met uitzondering van de nazorg verleend door de adoptiediensten en de centra voor geestelijke gezondheidszorg. In het bijzonder verrichten ze taken op het vlak van :

- a) het verstrekken van informatie met betrekking tot herkomstlanden ;
- b) het organiseren van rootsreizen ;
- c) begeleiden van inzage van adoptiedossiers ;
- d) het opsporen van afstandfamilie ;
- e) het opsporen van afgestane kinderen ;
- f) het begeleiden bij hernieuwde contacten met afgestane kinderen ;

2° het bevorderen van onderlinge contacten tussen de leden en het organiseren van praatgroepen ;

3° regelmatig participeren aan het overleg georganiseerd door het Steunpunt Nazorg Adoptie ;

4° het geven van informatie over de rechten en de plichten van respectievelijk adoptanten, geadopteerden en afstandouders ;

5° het inventariseren van de problemen van de leden en het signaleren van probleemsituaties aan de overheid.

Artikel 21

§ 1. De Vlaamse regering stelt de procedure vast voor de aanvraag en de verlenging van de erkenning van de trefgroepen. Tevens voorziet zij in een beroepsprocedure.

De Vlaamse regering kan bijkomende erkenningvoorwaarden opleggen.

§ 2. De erkenning kan door de Vlaamse regering worden ingetrokken of geschorst voor de termijn die zij bepaalt indien de bepalingen van dit decreet niet worden nageleefd. Bij stopzetting van de activiteiten wordt de erkenning ambtshalve geschrapt.

De Vlaamse regering bepaalt de procedure inzake intrekking en schorsing van de erkenning.

§ 3. De Vlaamse regering stelt een programmering voor de trefgroepen op.

Artikel 22

§ 1. De Vlaamse regering kan, binnen de perken van de begrotingskredieten, een jaarlijkse subsidie-enveloppe verlenen aan een erkende trefgroep. Bij het bepalen van de subsidie-enveloppe legt de Vlaamse regering de personeelsformatie die moet worden ingezet, de resultaten die moeten worden bereikt en de werkzaamheden die door de trefgroep moet worden vervuld, vast.

§ 2. De Vlaamse regering kan bijkomende subsidiëringvoorwaarden opleggen. De Vlaamse regering bepaalt de regelen met betrekking tot de aanvraag, de vaststelling en de toekenning van de subsidie-enveloppe.

HOOFDSTUK VII

De zelfstandige adoptie

Artikel 23

§ 1. De adoptant die zelfstandig adopteert, meldt dit vooraf aan de Vlaamse centrale autoriteit.

Wanneer de adoptant een interlandelijke adoptie beoogt, doet hij aangifte van het buitenlandse kanaal dat bij de adoptie bemiddelt.

§ 2. De adoptant draagt de verantwoordelijkheid voor het goede verloop van de procedure. Binnen 4 maanden na de adoptie bezorgt de adoptant een kopie van het adoptiedossier met de gegevens omtrent de afkomst van het kind, met name gegevens betreffende de identiteit van de ouders, de gegevens betreffende het medisch verleden van het kind en zijn familie, aan de Vlaamse adoptieambtenaar.

§ 3. De kosten van vertaling en verzending van het dossier vallen ten laste van de adoptant.

§ 4. De Vlaamse regering kan nadere regels vaststellen inzake de zelfstandige adoptie.

HOOFDSTUK VIII

Dossiers uit het verleden

Artikel 24

Elkeen die in het bezit is van een adoptiedossier van een derde is verplicht een kopie van dit dossier over te maken aan de Vlaamse adoptieambtenaar binnen 4 maanden na de inwerkingtreding van dit decreet.

HOOFDSTUK IX

Inzagerecht

Artikel 25

§ 1. Vanaf de leeftijd van 14 jaar heeft de geadopteerde recht op inzage van zijn adoptiedossier.

Over het verzoek tot inzage van een geadopteerde die de leeftijd van veertien jaar nog niet heeft bereikt, wordt door de adoptieambtenaar, rekening houdend met de maturiteit van de verzoeker, beslist.

§ 2. Elke inzage dient schriftelijk aan de adoptieambtenaar te worden gevraagd. Binnen drie maanden na ontvangst van de aanvraag verleent de adoptieambtenaar inzage van het adoptiedossier of geeft aan de verzoeker kennis van zijn weigering indien het gaat om een verzoeker jonger dan 14

jaar. De inzage door een kind gebeurt onder begeleiding.

§ 3. Elke geadopteerde kan de Vlaamse adoptieambtenaar verzoeken verdere informatie met betrekking tot zichzelf op te vragen.

§ 4. De Vlaamse regering bepaalt de nadere voorwaarden en modaliteiten omtrent de uitoefening van het inzagerecht.

HOOFDSTUK X

Het toezicht

Artikel 26

§ 1. De Vlaamse centrale autoriteit oefent het toezicht uit op de naleving van de bepalingen van dit decreet. De voorbereidingscentra, de adoptiediensten en de trefgroepen verlenen hun medewerking aan de uitoefening van het toezicht.

§ 2. Het toezicht op de naleving van de erkenningvoorwaarden bepaald in de hoofdstukken II, III en VI wordt op stukken of ter plaatse uitgeoefend. De inspectiedienst heeft ter plaatse toegang tot de individuele adoptiedossiers.

§ 3. De Vlaamse regering kan boekhoudkundige regels vastleggen.

§ 4. De Vlaamse regering kan de regels voor het toezicht en de bevoegdheid van de Vlaamse centrale autoriteit nader bepalen.

HOOFDSTUK XI

Strafbepalingen

Artikel 27

§ 1. Elke persoon die bij adoptie bemiddelt in de zin van dit decreet, zonder in het bezit te zijn van de vereiste erkenning wordt gestraft met een gevangenisstraf van 1 tot 5 jaar en met een geldboete van 12,50 euro tot 620 euro.

§ 2. Elke persoon die enig ongeoorloofd materieel voordeel haalt uit een tussenkomst in een adoptie of die met kennis van zaken een persoon heeft geholpen of bijgestaan om deze inbreuk te plegen, wordt gestraft met een gevangenisstraf van 1 maand tot 1 jaar en met een geldboete van 2,5 euro tot 25 euro of met één van beide straffen.

§ 3. De adoptant die in het kader van een zelfstandige adoptie niet binnen vier maanden na de totstandkoming van de adoptie een kopie van de gegevens omtrent de afkomst van het kind, met name gegevens betreffende de identiteit van de ouders, de gegevens betreffende het medische verleden van het kind en zijn familie aan de Vlaamse adoptieambtenaar bezorgt, wordt gestraft met een gevangenisstraf van 1 maand of met een geldboete van 2,5 euro tot 25 euro.

§ 4. Elkeen die in het bezit is van een adoptiedossier van een derde en dit dossier niet heeft overgemaakt binnen 4 maanden na de inwerkingtreding van dit decreet, wordt gestraft met een gevangenisstraf van 1 maand of met een geldboete van 2,5 tot 25 euro.

HOOFDSTUK XII

Slotbepalingen

Artikel 28

De volgende regelingen worden opgeheven :

- 1° het decreet van 3 mei 1989 houdende erkenning van de adoptiediensten ;
- 2° het decreet van 15 juli 1997 inzake interlandelijke adoptie.

Artikel 29

De Vlaamse regering bepaalt de datum waarop dit decreet in werking treedt.
